

บทที่ 6

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี

กำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี ดังนี้คือ

- 1) วัตถุประสงค์ของการพัฒนา
- 2) เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย
- 3) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา

6.1 วัตถุประสงค์

จากสภาพโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและกายภาพของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี ในช่วง 10 ปี คือ พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2526 สิ่งที่ต้องพิจารณาในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของพื้นที่และการแก้ปัญหาหลักของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี คือ

6.1.1 การพัฒนาที่เน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขั้นมูลฐาน (Basic Natural Resource) อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแหล่งน้ำ และทรัพยากรป่าไม้โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน

เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีผลต่อสภาพ เศรษฐกิจของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี กล่าวคือ การที่พื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีสมรรถนะดินที่มีศักยภาพต่ำและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากดินมีสภาพเป็นกรดเพราะน้ำทะเลท่วมถึงและการขาดแคลนแหล่งน้ำ โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง การขาดแคลนการชลประทานเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร ส่วนทรัพยากรป่าไม้ก็ถูกบุกรุกทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน ซึ่งมีผลกระทบต่อทางนิเวศชายฝั่ง รวมทั้งปัญหาการใช้ที่ดินไม่สอดคล้องกับสมรรถนะของดิน ทรัพยากรและปัจจัยดังกล่าว มีผลทำให้ผลิตผลทางเกษตรกรรมของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีอัตราการขยายตัวในระดับต่ำและทรัพยากรเสื่อมโทรม

6.1.2 เน้นการพัฒนาการเกษตร โดยการปรับโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพในการผลิตหรือเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจจากพื้นที่ ได้แก่ ผลไม้ ข้าว พืชไร่ ยางพารา เป็นต้น

6.1.3 เน้นการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งในลักษณะที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์และการปลูกป่าชายเลน เพื่อทำการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ทั้งนี้โดยกำหนดแผนการใช้ที่ดินการเพาะเลี้ยงชายฝั่งมิให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกได้ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีและวิธีการป้องกันไม่ให้น้ำเค็มรุกล้ำเข้าไปในพื้นที่เพาะปลูก

6.1.4 เน้นความพยายามในการส่งเสริมการกระจายการผลิตไปสู่พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มการผลิตและจำหน่ายนอกเหนือจากพืชหลัก เช่น พืชไร่ประเภท พริกไทย ซึ่งทำรายได้ดีแก่เกษตรกร เป็นต้น

6.1.5 การเพิ่มประสิทธิภาพ เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน โดยการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เครื่องจักสาน เป็นต้น และความพยายามสร้างงานนอกไร่ในเขตชนบท โดยการจัดอาชีพเสริมแก่เกษตรกร การส่งเสริมการปศุสัตว์ รวมทั้งการวางแผนครอบครัว

6.1.6 ความพยายามส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตร

6.1.7 เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นการกระจายรายได้ และการจ้างงานในสาขาการค้าและบริการ

6.1.8 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

6.1.9 สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในเขตเมือง (เทศบาลและสุขาภิบาล) ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาไปสู่พื้นที่ชนบท โดยพยายามส่งเสริมและเพิ่มความสามารถขององค์กรท้องถิ่นให้พึ่งตนเองได้ เช่น เรื่องรายได้ เป็นต้น

6.1.10 เพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานให้พอเพียงกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบท

- 1) เส้นทางคมนาคมที่เชื่อมระหว่างตำบล อำเภอ และศูนย์กลางชุมชน
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร
- 3) การขยายบริการด้านไฟฟ้า ประปา การสาธารณสุข และการศึกษา

6.2 เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย

6.2.1 การพัฒนาเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขั้นมูลฐาน คือ ทรัพยากรที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ ควรมีการกำหนดเป้าหมายดังนี้

ทรัพยากรที่ดิน

6.2.1.1 เน้นการแก้ไขปรับปรุงดินที่มีสภาพ เป็นกรดให้เหมาะกับการเพาะปลูก โดยเฉพาะในบริเวณที่น้ำทะเลท่วมถึง และบริเวณใกล้แม่น้ำ

6.2.1.2 วางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสมรรถนะดินทางการเกษตร โดยสรุปแบบกว้าง ๆ คือ (แผนที่รูปที่)

ก. บริเวณที่ควรใช้ปลูกข้าว ได้แก่ บริเวณที่สามารถจัดการชลประทานเพื่อช่วยในการปลูกข้าวได้ดีและมีสภาพความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างเหมาะสม ได้แก่ พื้นที่ตอนกลางของอำเภอท่าใหม่และพื้นที่ส่วนที่อยู่ใกล้ทางหลวงหมายเลข 3

ข. บริเวณที่ควรใช้ปลูกไม้ผลและพืชไร่ ได้แก่ พื้นที่ส่วนบนของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณอำเภอท่าใหม่

ค. บริเวณที่ควรใช้ปลูกยางพารา ได้แก่บริเวณใกล้แม่น้ำ

ง. บริเวณที่ควรให้เป็นป่าธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งป่า

ชายเลน

ทรัพยากรน้ำ เป้าหมายได้แก่

6.2.1.3 การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยสร้างระบบป้องกันการรุกล้ำของน้ำเค็ม

6.2.1.4 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการชลประทานในพื้นที่เพาะปลูกให้สามารถเพาะปลูกได้ดีและไม่ประสบปัญหาขาดน้ำในฤดูแล้ง

6.2.1.5 การขุดบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการบริโภคอุปโภค

ทรัพยากรป่าไม้

6.2.1.6 การอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลน โดยการจัดการด้วยมาตรการเข้มงวดและป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลนเพื่อทำนาุ้ง เช่น ป่าชายเลนอำเภอลำปาง เป็นต้น

6.2.1.7 การรักษาป่าและปลูกป่าเพิ่มเติมโดยเฉพาะในบริเวณที่ป่าถูกทำลาย

6.2.1 การพัฒนาการเกษตรจากการผลิตแบบขยายพื้นที่เพาะปลูกเป็นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูง โดยเฉพาะพืชหลัก รวมทั้งเน้นการกระจายการปลูกพืชไปสู่พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีแนวการผลิตและจำหน่าย

6.2.2.1 พื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการผลิตพืชหลัก ได้แก่ บริเวณตอนบนของอำเภอลำปาง ให้สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่มากขึ้น โดยปรับปรุงคุณภาพดิน ปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่เพื่อให้ผลผลิตสูงและปรับปรุงระบบชลประทาน

6.2.2.2 พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางทางการเกษตร คือ บริเวณทางตอนกลางเขตพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีในทุกอำเภอ ควรมีการปรับปรุงคุณภาพดิน และป้องกันการรุกของน้ำเค็มโดยปรับปรุงระบบชลประทานเพื่อการเกษตรด้วย

6.2.2.3 พื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำในการเกษตร ได้แก่ บริเวณที่อยู่ใกล้แม่น้ำและป่าชายเลน ไม่เหมาะแก่การปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรปล่อยให้เป็นป่าชายเลนธรรมชาติและทำการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

6.2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพและเร่งรัดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพทรง เช่น อุตสาหกรรมในครัวเรือน การประมงน้ำจืด เป็นต้น เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

6.2.4 การพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเน้นการอนุรักษทรัพยากรป่าชายเลน

6.2.5 การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหารและเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านที่ตั้ง การขนส่ง และการป้องกันมลภาวะ

6.2.6 การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวถึง 18 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ชายหาดและอ่าวต่าง ๆ จึงมีเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอยู่ที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาตินี้ รวมทั้งเป้าหมายในการกระจายแหล่งท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น

6.2.7 การเพิ่มและปรับปรุงบริการสาธารณะพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงการคมนาคมในเขตชนบทระหว่างตำบล การไฟฟ้า ประปา และแหล่งน้ำบาดาล

6.3 แนวทางการพัฒนา

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี สามารถพิจารณาแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

6.3.1 แนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขั้นมูลฐานที่มีผลต่อการผลิต

6.3.1.1 ทรัพยากรดิน

เนื่องจากจำนวนประชากรในพื้นที่ดินชายทะเลจันทบุรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราการเพิ่มเฉลี่ย 2.0 ต่อปี ในขณะที่พื้นที่การเกษตรมีอยู่จำกัด ในปัจจุบันพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่การเกษตร 426.41 กม² พ.ศ. 2526 มีประชากรจำนวน 197,133 คน พื้นที่ทำกินเฉลี่ยประมาณ 11.3 ไร่ต่อครอบครัวซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเฉลี่ย 20 ไร่ต่อครอบครัว (สำนักผังเมือง) และหากไม่มีการขยายพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้นปี 2529 ซึ่งคาดว่าจะมีประชากรประมาณ 242,136 คน และประมาณ 80 % มีอาชีพการเกษตร ดังนั้น พื้นที่การเกษตรจะเฉลี่ยเหลือเพียง 5.5 ไร่ ต่อครอบครัวเท่านั้น หากนำพื้นที่รกร้างอีก 31.63 กม² มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ พื้นที่การเกษตรจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย เฉลี่ย

6.0 ไร่ ต่อครอบครัว ซึ่งน้อยกว่าขนาดที่ทำกินเฉลี่ยในปัจจุบันมาก ผลสืบเนื่องที่จะตามมา ได้แก่

1) แรงกดดันในการทำลายป่าชายเลน เพื่อใช้เป็นนาข้าว หรือนากุ้งมากยิ่งขึ้น

2) การเพาะเลี้ยงชายฝั่งจะมีความสำคัญเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่ทำกิน เพราะพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่น้ำ 103.93 กม² และลักษณะทางสมุทรศาสตร์ตลอดจนนิเวศวิทยาเหมาะสมแก่การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

3) การขยายตัวของชุมชนจะมีผลต่อการทำลายป่าชายเลน ในแง่ของการตัดไม้ทำเชื้อเพลิง และการบุกรุกเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยทั่วไป การขยายตัวของชุมชนจะเป็นไปตามแนวเส้นทางคมนาคม ดังนั้นป่าเลนที่ถูกบุกรุกทำลาย จึงเป็นป่าเลนที่อยู่ตามแนวริมถนนทางหลวงหมายเลข 3 ส่วนการทำลายป่าเลนเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงนั้นจะไม่ใช่ปัญหามาก ทั้งนี้เพราะในอนาคตอันใกล้ แก๊สธรรมชาติจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น

4) ปัญหามลภาวะน้ำ มลสารจากชุมชนโรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่การเกษตร มลสารจากชุมชนหากมีมากเกินพอ จะทำให้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมีคุณภาพต่ำ จนเกิดผลกระทบต่อการใช้ชายฝั่งได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมการใช้พื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่มีอิทธิพลต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การควบคุมควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

- ก. ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม
- ข. ควบคุมการใช้ยาฆ่าแมลงในพื้นที่การเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณรอบแหล่งเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
- ค. ควบคุมการขยายตัวของอุตสาหกรรม โดยไม่สนับสนุน

โรงงานที่มีสารโลหะในน้ำทิ้ง

แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรดิน มีดังนี้คือ

1. ต้องริบค่า เนินการในการปรับปรุงคุณภาพดินจากสภาพที่เป็นดิน เค็มมีลักษณะ เป็น

กรด และความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ โดยริบค่าเนินงานในบริเวณที่มีปัญหา มาก เช่น บริเวณใกล้แม่น้ำ เป็นต้น

2. วางแผนการใช้ที่ดินของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีให้เหมาะสมกับสมรรถนะของดินและการส่งเสริมแนะนำเกษตรกร ซึ่งปัญหาการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จึงเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว โดยมุ่งส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพให้ผลผลิตต่อไร่สูง และส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน การเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร เนื่องจากในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี 27,026.30 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเกษตรของจังหวัดจันทบุรี 40,650.40 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี ในปี พ.ศ. 2536 จะมีครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 9,000 ครัวเรือน จึงจำเป็นต้องจัดหาอาชีพเสริมรายได้ ได้แก่

1. การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ในลักษณะของการอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลน เพื่อผลทางระบบนิเวศน์ เพื่อให้ประชาชนได้จับสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าวเป็นรายได้เสริม ตลอดจนการเพาะเลี้ยงหอยนางรมในบริเวณน้ำกร่อย เช่น แม่น้ำขลุ่ย แม่น้ำจันทบุรี เป็นต้น

2. การเลี้ยงสัตว์ โดยการปรับปรุงพื้นที่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำจนไม่สามารถทำการเพาะปลูกพืชผลได้ หรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ให้มีสภาพเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะมีประโยชน์ในการรักษาสภาพของดินมิให้เสื่อมโทรมยิ่งขึ้นไปด้วย

3. อุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอเสื่อ การเจียรระแนยพลอย เป็นต้น

แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีดังนี้คือ (แผนที่รูปที่ 6.1)

ก. เขตกสิกรรมที่อยู่ในโครงการชลประทาน และเขตกสิกรรมที่มีศักยภาพพัฒนาโครงการชลประทานได้ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี พื้นที่โครงการชลประทานส่วนใหญ่ ได้แก่ พื้นที่ราบลุ่มบริเวณอำเภอแหลมสิงห์ เป็นโครงการป้องกันการรุกของน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในฤดูแล้ง แนวทางในการจัดการสำหรับพื้นที่กสิกรรม มีดังนี้คือ

(1) ดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้น้ำแก่ไร่นา ด้วยการปรับระดับพื้นที่เพาะปลูกให้เท่ากัน สามารถเก็บน้ำในการเพาะปลูกได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ทำนา จัดขนาดของแปลงเพาะปลูกให้เท่ากันและเหมาะสมต่อการใช้เครื่องจักรกล ตลอดจนสะดวกต่อการเกษตรกรรม เช่น การปลูก การบำรุงดูแลรักษาพืช เป็นต้น

(2) ปรับปรุงบำรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ได้แก่

ดินเปรี้ยว : ใช้ปูนมาร์ล 1- $\frac{1}{2}$ ตันต่อไร่ หว่านพื้นที่เพาะปลูกก่อนการเตรียมดิน เพื่อการเพาะปลูกประมาณ 2 สัปดาห์

ดินเค็ม : ปลูกพืชที่ทนความเค็มของดิน

วางระบบระบายน้ำในแปลงเพื่อชะล้างเกลือโดยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างคันดินป้องกันน้ำเค็ม การตากดิน และการล้างดินด้วยน้ำฝน หรือน้ำชลประทาน

(3) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ในระยะเวลาและอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

(4) เร่งการเพิ่มผลผลิตต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ เช่น การเลือกพืชพันธุ์พืชที่ดีเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ การใช้ยาป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช รวมทั้งการใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

(5) ปลูกพืชคลุมดินเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

(6) ปลูกพืชไร่แซมในระหว่างพืชประเภทไม้ผล เพื่อเพิ่มรายได้ทางด้านชลประทานในพื้นที่กสิกรรม มีแนวทางดังนี้คือ

(1) การจัดสร้างคันดินและประตูน้ำเพื่อปิดกั้นมิให้น้ำทะเลหนุนขึ้นมาในพื้นที่เพาะปลูก และปล่อยน้ำจืดที่เก็บกักไว้ตามลำคลองต่าง ๆ เพื่อดันน้ำทะเลลงไป

(2) การปรับระดับพื้นที่เพาะปลูกให้เท่ากัน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ในแปลงรวมทั้งการจัดชุดหรือสร้างแหล่งเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เพาะปลูก

(๑) พื้นที่ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด นอกจากการปรับระดับพื้นที่แล้วควรปลูกพืชตามแนวของความลาดเท เพื่อป้องกันการกัดเซาะดินโดยน้ำฝน และเพื่อรักษาน้ำไว้ให้พืชดูดซึมนานขึ้น ตลอดจนการทำคันดินกั้นน้ำและทางน้ำแบบลดระดับ จัดทำทางน้ำให้น้ำค่อย ๆ ไหลเข้าสู่บ่อน้ำประจำไร่นา หรือแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือลงสู่ทางน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง

สำหรับ เขตกิจกรรมที่ศึกษาพัฒนาโครงการชลประทานได้นี้ ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ที่กรมชลประทานจะสร้างระบบชลประทานขึ้นที่บริเวณอำเภอท่าใหม่ 2 โครงการคือ โครงการวังตะไทร เป็นพื้นที่ 5,000 ไร่ แหล่งน้ำคือคลองตะไทร เป็นโครงการชลประทานชนิดป้องกันน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในฤดูแล้ง และโครงการคลองกระแจะ เป็นพื้นที่ประมาณ 55,000 ไร่ แหล่งน้ำคือคลองกระแจะ เป็นโครงการชลประทานชนิดป้องกันน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในฤดูแล้ง อีกส่วนหนึ่ง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการชลประทานได้บริเวณทั้งหมดนี้ กำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อทำการเกษตรกรรมแบบถาวร

ข. การปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณส่วนใหญ่ใช้ปลูกไม้ผลต่าง ๆ พริกไทย และยางพารา ซึ่งในบริเวณนี้เกษตรกรสามารถใช้ปลูกพืชไร่แซมได้ ในกรณีที่ต้องการหารายได้ในเวลาที่สวนผลไม้หรือไม้ยืนต้นยังไม่ได้ผลผลิต แนวทางการจัดการพื้นที่ในเขตนี้ มีดังต่อไปนี้คือ

พื้นที่ชายทะเลในบริเวณที่ดิน เป็นทรายจัด

(1) ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินที่เป็นกรดจัด ได้แก่ มะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ สับปัดส เป็นต้น

(2) ส่งเสริมให้มีการใช้พันธุ์พืชที่ดี

(3) ปรับปรุงบำรุงดิน

(4) ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปกับการทำสวนมะพร้าว โดยการปลูกหญ้า หรือหญ้าผสมตัวในบริเวณสวนมะพร้าว เพื่อให้สัตว์กินและมูลของสัตว์ที่เลี้ยง

สำหรับพื้นที่ดอน ควรส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ผลและยางพารา โดยส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดี และมีความต้องการตลาดสูง ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยวิทยาศาสตร์

(5) จัดสร้างแหล่งน้ำสำหรับพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชผล เพื่อป้องกันการขาดน้ำในฤดูแล้ง

ค. เขตป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน

(1) จัดมาตรการควบคุมป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด

(2) เร่งดำเนินการปลูกป่าทดแทน

(3) พัฒนาป่าชายเลนที่เสื่อมโทรมให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยรักษาระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยรักษาพันธุ์สัตว์น้ำให้คงสภาพสมบูรณ์ และยังสามารถนำผลผลิตจากป่าชายเลนมาใช้ในรูปของไม้ในรูปของเชื้อเพลิง โดยการให้สัมปทานแก่เอกชนได้อีกด้วยหากหน่วยงานของรัฐยังมีนโยบายในการให้สัมปทานอยู่

สำหรับป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลายจนหมดสภาพป่า สามารถนำมาใช้ในการกสิกรรม หรือทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โดยทั่ว ๆ ไปใช้ปลูกพืชไร่ ยางพารา และไม้ผลต่าง ๆ ซึ่งดินในบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสม

6.3.1.2 ทรัพยากรน้ำ

การชลประทาน เป็นหัวใจสำคัญในการเกษตร ดังนั้น การจัดทำและใช้ทรัพยากรในเรื่องน้ำจะต้องจัดทำและใช้ทรัพยากรจากน้ำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในการพัฒนาแหล่งน้ำจึงต้องเลือกรูปแบบการพัฒนาที่ถูกต้อง และควรเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำให้กระจายไปสู่พื้นที่ที่มีปัญหาขาดแคลนและอยู่นอกเขตชลประทาน

1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในระดับหมู่บ้านและตำบลที่ขาดแคลนน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี โดยการจัดให้มีการขุดบ่อน้ำบาดาลและจัดสร้างแหล่งน้ำไว้ให้ประชาชนได้ใช้อุปโภคบริโภค

2) ส่งเสริมการชลประทานในพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี เพื่อป้องกันการรุกของน้ำเค็มและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง โดยการจัดสร้างคันดินและประตูน้ำ เพื่อปิดกั้นมิให้น้ำทะเลหนุนขึ้นมา และปล่อยน้ำจืดที่เก็บกักไว้ตามลำคลองต่าง ๆ เพื่อดันน้ำทะเลลงไป

3) พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นที่รกร้าง เพื่อไว้ใช้ในการเกษตร

อนึ่ง แหล่งน้ำบาดาล ควรมีการขุดเจาะแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งในบริเวณพื้นที่ดินชายทะเล น้ำบาดาลมีปริมาณเพียงมากกว่า 100 แกลลอน ต่อนาที จึงไม่สามารถนำใช้ในการเกษตรได้ เนื่องจากน้ำบาดาลที่จะใช้ในการเกษตรควรมีประมาณอย่างน้อย 250 แกลลอน ต่อนาที ดังนั้น น้ำบาดาลที่ขุดเจาะในบริเวณพื้นที่ดินชายทะเลนี้จึงใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคเท่านั้น ในปี 2536 พื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีจะมีประชากร 242,136 คน มีการใช้น้ำโดยเฉลี่ย 0.20 ลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อวัน ดังนั้นจะต้องจัดหาน้ำอุปโภคแก่ประชากรในอนาคคน โดยเฉลี่ยประมาณ 48,427.20 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน จึงจำเป็นที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดขุดบ่อน้ำบาดาลและการชลประทานเพื่อรองรับการใช้น้ำในการเกษตรและการบริโภคของประชาชนในอนาคต

6.3.1.3 การประมง

การประมงส่วนใหญ่ในพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีเป็นการประมงน้ำเค็ม แต่ปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก ประกอบกับมีการขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเล จึงสมควรที่จะส่งเสริมการประมงน้ำจืดในแหล่งน้ำทั่วไป และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ซึ่งมีสภาพพื้นที่ที่จะทำได้

การพัฒนาในด้านการประมงนี้ ควรมีมาตรการดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงน้ำจืดตามแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น แหล่งเก็บน้ำเพื่อการชลประทาน และในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อช่วยเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำให้มากขึ้น

(2) ปรับปรุงแหล่งน้ำ และพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหรือแพร่พันธุ์สัตว์น้ำ

(3) ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งโดยรักษาสภาพธรรมชาติและสมดุลทางธรรมชาติ

(4) ควบคุมการใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

6.3.2 เน้นการพัฒนาการเกษตร โดยการปรับโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น แทนการขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ผลไม้ ยางพารา พืชไร่ และการส่งเสริมการขยายการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ที่จะส่งเสริมรายได้แก่เกษตรกรนอกจากพืชหลัก รวมทั้งการส่งเสริมการเสริมเลี้ยงสัตว์ การพัฒนาการเลี้ยงปลาน้ำจืด และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยจะต้องส่งเสริมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ดังกล่าวแล้วในข้อ 6.3.1.1

สำหรับแนวทางการใช้ที่ดินพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี นำพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่พัฒนาเป็นแหล่งน้ำและประมง มาใช้ประโยชน์ร่วมกับพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้มีพื้นที่สำหรับประชาชนประกอบอาชีพเพิ่มเติมเนื้อที่เป็น 769.7 กม² โดยพื้นที่เกษตรกรรมเป็นร้อยละ 55.6 ของพื้นที่ทำกินทั้งหมด และพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 41.6 ของพื้นที่ทำกินทั้งหมด ตั้งรายละเอียดต่อไปนี้ โดยพิจารณาตามมาตรฐานสำนักผังเมืองในเรื่องขนาดที่ทำกินต่อครอบครัว 20 ไร่ ต่อครอบครัว (แผนที่รูปที่ 6.1 และตารางที่ 6.1)

1) เกษตรกรรม

พื้นที่เกษตรกรรม 428.1 กม² รองรับประชากร 13,378 ครัวเรือน โดยผลไม้มิมีพื้นที่เพาะปลูกร้อยละ 18.6 ของพื้นที่ทำกินทั้งหมด โดยรองรับ 4,491 ครัวเรือน พืชประเภทที่ปลูกในลักษณะเป็นกรด (เช่น มะพร้าว สน มะม่วงหิมพานต์ ฯลฯ) รองรับ 3,515 ครัวเรือน ข้าว รองรับ 3,125 ครัวเรือน ยางพารา รองรับ 1,856 ครัวเรือน ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์รองรับ 391 ครัวเรือน

2) ป่าไม้ เน้นการเพาะ เลี้ยงชายฝั่งโดยรักษาสภาพนิเวศน์ธรรมชาติ มีพื้นที่ป่าชายเลน 294.8 กม² หรือร้อยละ 38.3 ของพื้นที่ทำกินทั้งหมด รองรับ 9,213 ครัวเรือน นอกจากนี้พื้นที่ป่าชายเลนและการเพาะ เลี้ยงชายฝั่งโดยธรรมชาติดังกล่าวจะ เป็นอาชีพ เสริมหรืออาชีพรอง เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประชากรในอนาคด

สำหรับป่าบก รักษาสภาพป่าไว้เพื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รองรับ 781 ครัวเรือน

3) การประมง เน้นการส่งเสริมการประมงน้ำจืด เพื่อเพิ่มรายได้แก่ ประชากรและเป็นทางออกสำหรับอนาคตของการประมง เมื่อการประมงน้ำลึกมีแนวโน้มลดลง พื้นที่ประมงน้ำจืด เนื้อที่ 21.8 กม² รองรับ 681 ครัวเรือน แหล่งน้ำที่ใช้ในการประมง ยังเป็นแหล่งน้ำสำหรับการ เพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งได้ด้วย

เพื่อรองรับการ เพิ่มของจำนวนประชากรในอนาคต การเพาะ เลี้ยง และการประมงน้ำจืดจะ เป็นทางออกที่ดีที่สุด เมื่อ เกิดปัญหาขาดแคลนที่ทำกินทั้งนี้ เพราะสามารถ ใช้เป็นอาชีพรองหรืออาชีพ เสริมรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งจากการคาดคะ เนจำนวนประชากร ในปี 2536 พื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีซึ่งมีประชากรประมาณ 242,136 คน หรือ 48,427 ครอบครั้ว เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ทำกินทั้งหมดที่นำมาใช้ประโยชน์ในการทำกินแล้ว เฉลี่ยได้ 10 ไร่ ต่อครอบครั้วต่ำกว่ามาตรฐานเฉลี่ยของสำนักผังเมืองซึ่งเฉลี่ยไว้ 20 ต่อ ครอบครั้ว ดังนั้น การเพาะ เลี้ยงชายฝั่งและการประมงจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในอนาคต สำหรับการ เพาะ เลี้ยงชายฝั่ง เน้นลักษณะการรักษาสภาพนิเวศน์ชายฝั่งตามธรรมชาติ

6.3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การส่งเสริม และพัฒนาการรวมกลุ่ม เกษตรกรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมเผยแพร่ ความรู้ทางการ เกษตรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

การพัฒนาอุตสาหกรรมในครั้ว เรือน ซึ่งได้จากวัตถุดิบในครั้ว เรือน ได้แก่ การส่งเสริมการทอ เสื้อ การเจียรนัยพลอย เป็นต้น เป็นการสร้างงาน และรายได้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

6.3.4 การส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตร (Agro-Industry) ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ เช่น โรงงานทำปลาป่น โรงงานทำกะปิ น้ำปลา เป็นต้น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ เช่น โรงงานแปรรูปไม้ เป็นต้น

6.3.5 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ รวมทั้งการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับถนนหลักเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง

6.3.6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของประชาชนรวมถึงการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น และกระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง

6.3.7 การสนับสนุนการพัฒนาในระดับเมือง (เทศบาล, สุขาภิบาล) ที่พร้อมจะเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นศูนย์กลางชุมชนในการพัฒนาขั้นพื้นฐาน และเป็นจุดกระจายความเจริญไปสู่ชุมชนโดยระบบ

(ก) เทศบาล คือ เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลท่าไม้ เทศบาลตำบลขลุ่ย

(ข) ชุมชนในระดับรอง คือ สุขาภิบาลบางกะจะ สุขาภิบาลหนองบัว ในอำเภอเมือง และสุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ สุขาภิบาลพลั่ว ในอำเภอแหลมสิงห์ ควรมีการเตรียมการจัดทำผังของชุมชนในเมืองบน เพื่อกำหนดรูปแบบความเจริญเติบโตของชุมชนอย่างมีแบบแผนในอนาคต ในขณะที่เดียวกันก็ต้องส่งเสริมชุมชนดังกล่าวให้สามารถถึงตนเองได้ในด้านรายได้ โดยการปรับปรุงโครงสร้างรายได้ของเทศบาลและสุขาภิบาล

6.3.8 การเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานและบริการทางสังคม

(1) การขยายและปรับปรุงกิจการประปา เพื่อสามารถให้บริการได้เพียงพอกับความต้องการของประชากรในอนาคต เพิ่มเติมจากเดิมซึ่งมีกำลังผลิต 10,300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เป็น 48,427.20 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

(2) เพิ่มจำนวนบ่อน้ำบาดาลในเขตชนบทเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค

(3) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กสำหรับการบริโภค เป็นอันดับแรก ในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ

(4) การพัฒนาการอนามัยและสาธารณสุขขั้นมูลฐาน

(5) การใช้บริการด้านไฟฟ้า ควรมีโครงการพัฒนาการไฟฟ้าในระดับชนบท

(6) การก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ควรเน้นการสร้างถนนในชนบทและการบำรุงรักษาทางให้ใช้ได้ตลอดปี โดยเฉพาะถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบล กับตำบลต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อการทำผลผลิตและสินค้าออกสู่ตลาดได้รวดเร็ว

6.3.9 การพัฒนาชุมชนเมืองในระดับเทศบาล ที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี เพื่อเตรียมรับประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคต (ตารางที่ 6.2) ในปี 2536 จะมีประชากรประมาณ 38,236 คน โดยเพิ่มจากปี 2526 ประมาณ 9,380 คน ดังนั้นพื้นที่เพื่อรองรับจำนวนประชาชนในอนาคต ในด้านที่อยู่อาศัย ตามมาตรฐานผังเมืองสำหรับที่อยู่อาศัยปานกลางประมาณ 24 คนต่อไร่ ในปี 2536 พื้นที่ที่จะต้องใช้ในการอยู่อาศัย 9,807 ไร่

ย่านการค้าพาณิชย์กรรม ตามมาตรฐานผังเมือง กำหนดพื้นที่สำหรับย่านการค้าพาณิชย์กรรมเท่ากับ 42 คนต่อไร่ ดังนั้น พ.ศ. 2536 เทศบาลเมืองจันทบุรีควรมีพื้นที่เพื่อการนี้เพิ่มขึ้น 5,317 ไร่ สำหรับสวนสาธารณะและที่ว่าง มาตรฐานผังเมืองประมาณ 1,000 คนต่อไร่ ดังนั้น พื้นที่สวนสาธารณะและที่ว่าง พ.ศ. 2536 ควรมีพื้นที่ประมาณ 535 ไร่

¹ Victor Gren, The heart of our city " The Urban Crises Diagnosis and Cure " (New York : Simon and Cehuster inc.), 1964.

6.3.10 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอตามศักยภาพการพัฒนา

1) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอท่าใหม่และอำเภอเมืองมีความเหมาะสม

ในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม

2) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอขลุง มีความเหมาะสมในการพัฒนาด้านการ

เพาะเลี้ยงชายฝั่ง

3) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอแหลมสิงห์มีความเหมาะสมในการพัฒนาด้าน

การประมง

จากทฤษฎีแหล่งกลาง (Central Place) การพัฒนาพื้นที่ระดับตำบลตามศักยภาพการพัฒนา มีดังต่อไปนี้ (แผนที่รูปที่ 6.2)

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 1 ได้แก่ เทศบาลเมืองจันทบุรี เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 2 ได้แก่ เทศบาลตำบลท่าใหม่ และเทศบาลตำบลขลุง เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 3 ได้แก่ สุขาภิบาลบางกะจะ สุขาภิบาลหนองบัว สุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ สุขาภิบาลพลับ เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการระดับเล็ก

สำหรับชุมชนย่อยหรือหมู่บ้านที่มีแนวโน้มในการพัฒนาเป็นชุมชนศูนย์กลางมีดังนี้คือ

อำเภอเมือง :

บ้านท่าฉลอบ เป็นศูนย์กลางการค้าและการประมง

อำเภอท่าใหม่ :

บ้านศาลา เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการระดับเล็ก

บ้านท่าฝือก เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการระดับเล็ก

บ้านถนนสูง เป็นศูนย์การประมง

บ้านปากน้ำกระแซง เป็นศูนย์กลางการประมง

อำเภอแหลมสิงห์ :

บ้านเกาะเปริด เป็นศูนย์การค้าและบริการระดับเล็กและการประมง

บ้านหนองรีม เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

อกเภอขลุ้ง :

บ้านบางชัน เป็นศูนย์กลางการประมงชายฝั่ง

สำหรับที่ตั้งของบริ เวณหมู่บ้านประมงน้ำลึกตั้งอยู่บริ เวณริมฝั่งทะเล และหมู่บ้านประมงชายฝั่งจะตั้งบริ เวณป่าชายเลน (แผนที่รูปที่ 6.2) อนึ่งบริ เวณที่ตั้งของหมู่บ้านประมงน้ำลึกอาจปะปนรวมอยู่กับหมู่บ้านประมงชายฝั่งได้ในกรณีที่หมู่บ้านประมงชายฝั่งอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลและสะดวกแก่การแล่นเรือไปสู่ทะเล เช่น บริ เวณบ้านบางชัน (อำเภอขลุ้ง) บริ เวณบ้านถนนสูง (อำเภอท่าใหม่) เป็นต้น

6.4 โครงการพัฒนาที่จะมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี

1) โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก คาดว่าจะมีผลต่อพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีในด้านการท่องเที่ยวแบบ เข้าไปเย็นกลับ

2) โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออก ระยอง จันทบุรี ตราด ซึ่งจะมีผลดีในแง่การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ดินชายทะเลและจังหวัดจันทบุรีด้วย

6.5 การคาดหวังผลของการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี

จากแนวทางการพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แนวทางการพัฒนาเป็นที่การแก้ไขปัญหาลึก โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (ที่ดิน แหล่งน้ำและป่าชายเลน) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เพื่อที่จะให้ส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาด้านการเกษตรกรรมให้มีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนานี้ เป็นเพียงข้อเสนอแนะการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 6.1 แนวทางการใช้ที่ดินพื้นที่ดินชายทะเล จังหวัดจันทบุรี

ประเภท	เนื้อที่			จำนวนครอบครัว (ตามมาตรฐาน 20 ไร่ ต่อครอบครัว)
	กม ²	ไร่	ร้อยละ	
<u>พื้นที่เกษตรกรรม</u>	428.1	267,562.5	55.6	13,378
ข้าว	100	60,500.0	13.0	3,125
ผลไม้	143.7	89,812.5	18.6	4,491
ยางพารา	59.4	37,125.0	7.8	1,856
พืชทนดิน เป็นกรด (เช่น มะพร้าว สน มะม่วงหิมพานต์)	112.5	70,312.5	14.6	3,515
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	12.5	7,812.5	1.6	391
<u>พื้นที่ป่าไม้</u>	319.8	199,875.0	41.6	9,994
ป่าชายเลน	294.8	184,250.0	38.3	9,213
ป่าบก	25.0	15,625.0	3.3	781
พื้นที่พัฒนาแหล่งน้ำและ การประมง	21.8	13,625.0	2.8	681
รวม	769.7	481,062.5	100	24,053

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2 แสดงพื้นที่ที่จะต้องเตรียมไว้ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี และในพื้นที่เกษตรกรรม

ประเภทกิจกรรม	มาตรฐาน	พื้นที่ที่ควรจะเป็น ในปี พ.ศ. 2526 (ไร่)	พื้นที่ที่ต้องเพิ่ม ปี พ.ศ. 2536 (ไร่)	รวมพื้นที่ทั้งหมดที่ต้อง ใช้ในปี พ.ศ. 2536 (ไร่)	หมายเหตุ
พื้นที่เกษตรกรรม	20 ไร่/ครัวเรือน	788,520	187,600	976,210	พื้นที่เกษตรกรรมปี 2526 426.41 กม. ² หรือ 266,506.25 ไร่
เทศบาลเมืองจันทบุรี (หนาแน่นปานกลาง)	24 คน/ไร่	8,214	1,593	9,807	
ย่านการค้าพาณิชย์กรรม	42 คน/ไร่	4,693	624	5,317	
สวนสาธารณะที่ว่าง	1,000 /ไร่	197	38	535	
รวม				991,779	

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

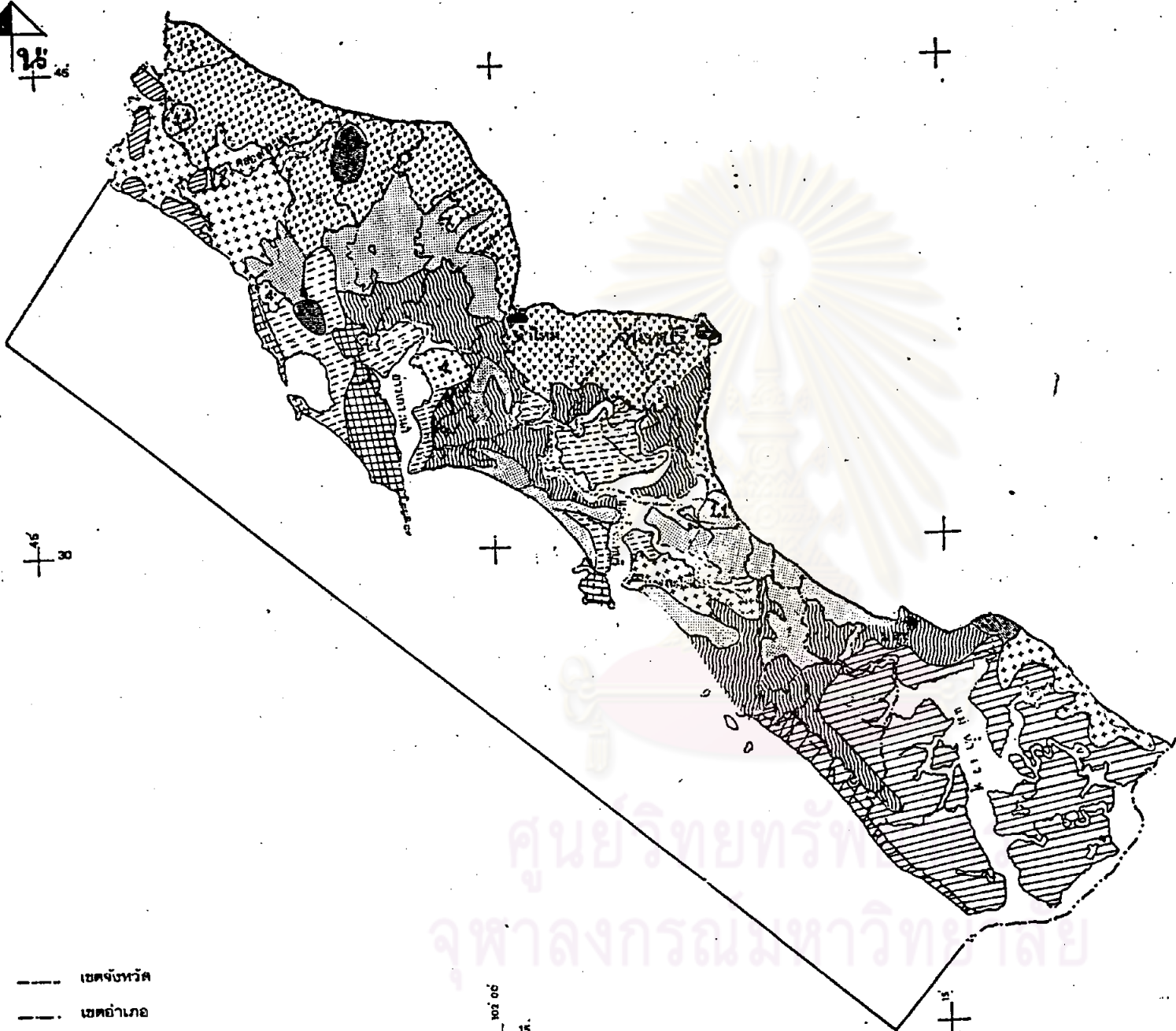
ตารางที่ 6.3 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ดินชายทะเล จังหวัดจันทบุรีในปี 2536

เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม ²)	จำนวนประชากร			ความหนาแน่น ประชากร ปี 2536
		ปี 2516	ปี 2526	ปี 2536	
<u>อำเภอเมืองจันทบุรี</u>	85.17	37,469	50,350	67,659	794
เทศบาลเมืองจันทบุรี	8.74	21,777	28,856	38,236	4,374
ต.ตลาดจันทบุรี	2.50	3,638	3,501	3,369	1,347
ต.วัดใหม่	6.24	18,139	25,355	35,441	5,679
ส.บางกะจะ	41.08	7,905	12,076	18,447	1,304
ส.หนองบัว	14.14	4,510	5,063	5,683	401
ต.เกาะขวาง	21.21	3,277	4,355	43,550	2,053
<u>อำเภอท่าใหม่</u>	392.69	72,015	88,358	10,840	27
เทศบาลตำบลท่าใหม่	30.92	8,042	9,600	11,459	370
ต.ท่าใหม่	26.48	6,668	8,165	9,998	377
ต.วัดยายร้า	4.44	1,374	1,435	1,498	337
ต.สี่หย้า	13.16	1,811	1,825	1,839	139
ต.พลอยแหวน	14.24	1,615	1,776	1,953	137
ต.เขายายศรี	4.87	6,201	6,705	7,249	1,488
ต.สองพี่น้อง	25.32	5,827	6,791	7,914	312
ต.ช้างข้าม	35.85	4,279	4,489	4,709	131
ต.บ่อพู่	1.84	1,239	1,584	2,025	1,100
ต.สนามไชย	44.40	3,907	4,302	4,736	106

เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม ²)	จำนวนประชากร			ความหนาแน่น ประชากร ปี 2536
		ปี 2516	ปี 2526	ปี 2536	
ต.ตะกาดเจ้า	36.93	5,449	6,679	8,186	221
ต.ทุ่งเบ็ญจา	5.58	6,952	13,116	24,745	4,434
ต.นายายอาม	19.06	6,156	7,287	8,625	452
ต.โขมง	29.30	1,904	2,186	2,509	85
ต.กระแจะ	36.72	3,773	4,421	5,180	141
ต.วังไตนด	35.90	5,771	7,293	9,216	258
ต.รำพัน	28.00	3,001	3,281	3,687	128
ต.คลองขุด	30.60	3,187	3,709	4,316	141
<u>อำเภอแหลมสิงห์</u>	168.18	25,313	28,471	32,022	190
ส.ปากน้ำแหลมสิงห์	22.16	7,335	8,445	9,722	438
ส.พลั่ว	10.31	5,089	4,797	4,521	438
ต.คลองน้ำเค็ม	14.02	1,565	1,699	1,814	152
ต.บางสระเก้า	12.08	1,837	2,236	2,721	225
ต.เกาะเปร็ด	22.92	2,505	3,299	4,344	189
ต.หนองขี้ม	50.68	4,084	4,698	5,404	106
ต.บางกะไชย	36.01	2,898	3,297	3,750	104

อำเภอขลุง	227.34	25,697	29,954	3,491	153
เทศบาลตำบลขลุง	3.18	6,978	8,602	10,603	3,334
ต.บ่อ	60.85	3,906	5,822	8,677	142
ต.เกวียนหัก	16.15	4,491	4,088	3,721	230
ต.ตะปอน	10.12	3,010	3,371	3,775	373
ต.บางชัน	123.32	3,375	3,493	3,615	29
ต.วันยาว	13.32	3,937	4,578	5,323	399
รวม	873.38	160,494	197,133	242,136	277
จังหวัดจันทบุรี	6,338.00	257,645	364,440	515,502	81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙

--- เขตจังหวัด
--- เขตอำเภอ
--- แม่น้ำ

๑๐๒ ๐๕
15

สัญลักษณ์

- ๔๓ เขตกิจกรรมในโครงการชลประทาน
- เขตกิจกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนา — ชลประทาน
  - ปลวกข้าว
  - ☒ ปลวกผลไม้
  - ☒ ปลวกยางพารา
  - ☒ ปลวกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินเป็นกรด
- เขตป่าไม้
  - ป่าชายเลน
  - ☒ เขตป่าสงวน
  - ☒ นอกเขตป่าสงวน
- ป่าบก
  - ☒ เขตป่าสงวน
  - ☒ นอกเขตป่าสงวน
- ☒ เขตทุ่งหญ้า
- ☒ เขตพัฒนา แหล่งน้ำ และ ประมง

แผนที่ ๖.๑ แนวทางการใช้ที่ดิน

มาตราส่วน ๐ ๕ ๑๐

ที่มา ตารางที่ ๖.๑

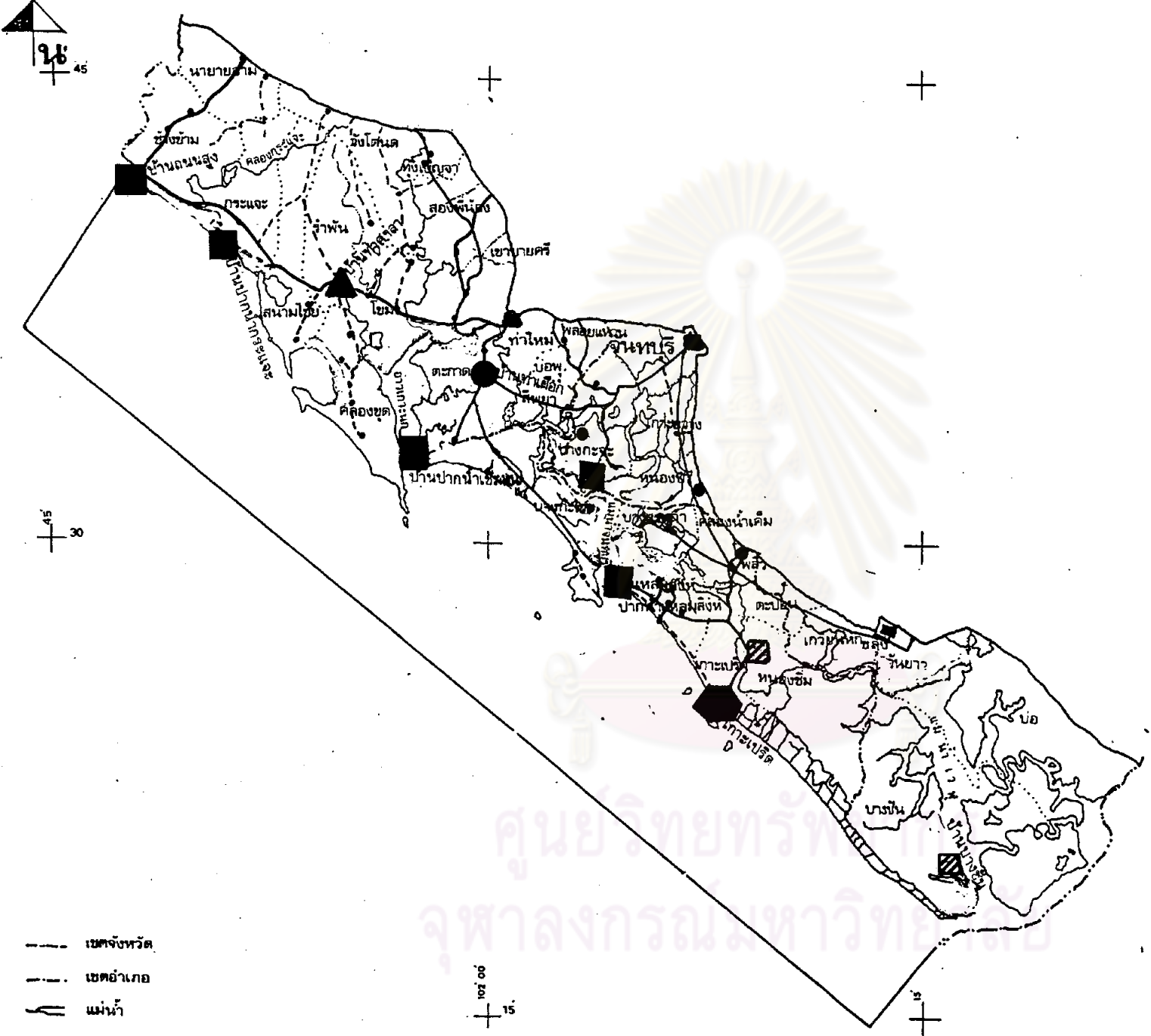
สัญลักษณ์

- ..... เขตตำบล
- เทศบาล
- สุขาภิบาล
- ▲ ชุมชนศูนย์กลางการเกษตร
- ชุมชนศูนย์กลางการประมง
- ▨ ชุมชนศูนย์กลางการประมงชายฝั่ง
- ชุมชนศูนย์กลางการค้าและบริการ
- ชุมชนศูนย์กลางการท่องเที่ยว

แผนที่ 6.2 แนวทางพัฒนาชุมชน

มาตราส่วน 0 5 10

ที่มา

--- เขตจังหวัด
 - - - - - เขตอำเภอ
 〰 แม่น้ำ

๑๐๗ ๐๐
15